

"Heraldo de Castellón"

Índex

- 1 - La tasca
- 2 - Finestral
- 3 - Frederic Mistral
- 4 - Setembre Fot.
- 5 - ¡Quina presa!
- 6 - De l'ingeni
- 7 - Plany
- 8 - Estrangesa
- 9 - L'art que se exporta
- 10 - El país on és delictuós voler saber
- 11 - La casa de la Generalitat
- 12 - La nació, ciutat
- 13 - Sobre la pau Fot.
- 14 - L'advocat que mancava
- 15 - Recepta per a ésser algo

GLOSARI

La tasca

Parlar d' un mateix ha segut sempre torpitud. No obstant volem vencer esta dificultat per avesar-nos a vencer d' altres no menys torpes. Es un exercici que aconsellem als nostres lectors, el de tractar de resoldre problemes.

Copiem Virgili del primer llibre de la Eneida:

«El piados Eneas, moltes còses
pensant durant la nit, a trenc d' aubada
determinà d' eixir, per ço que explore
els paratges novells, a quines còstes
el vent els emportà, o bé quins eren
(puix tot ho veu ermàs), hòmens o besties,
lluns habitants, i a sos companys contar ho.

Així volem ser, lector, com Eneas en l' estròfa virgiliana. Explorador i narrador de tota còsa.

I ara ja sabeu que la tasca del Glosari es un panorama.

ISOP L' EBRÓN.

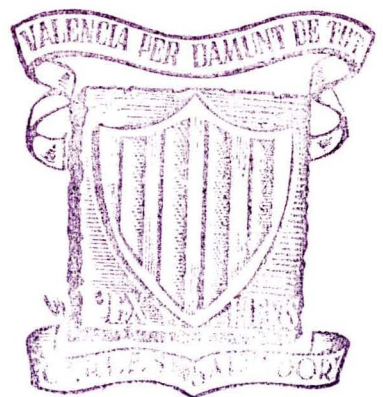
Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Comença a 18 de setembre 1922

Nº 10257

Sillons 18-IX-1922

p. 1

GLOSARI

Finestral

Acabava el «Glosari» de Libertat parlant de Schiller i ara en començar la tasca a HERALDO DE CASTELLON recordem que Schiller digué que l'artista es, sense dubte, fill del seu temps.

I un diari no es un artista, no deu ser un artista? Clar es que sí; perquè un diari te obligació de educar posant-se en direcció del temps.

Qui és el que negarà que 'l temps justifica la llengua valenciana fent la renaixet de les seues pròpies sèndres?

Hem d' anar en el temps, HERALDO DE CASTELLON vol anar en el temps, per ço òbri en les seues pàgines un finestral.

Quin es el seu estil arquitectònic?

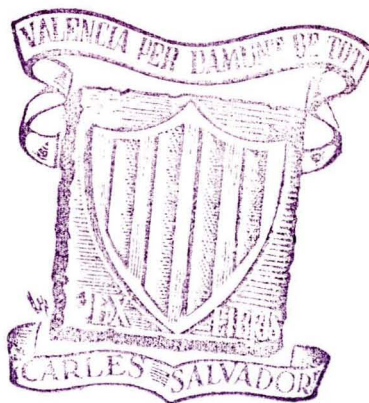
Lector: asom't diàriament a ell i tú mateix ho adivinarás, veent el temps amb les seues idees, els seus hòmens, les seues còses.

Llig i no 't maravelles de res.

ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10253 dimarts 19 - IX - 1922 p. 1

GLOSARI

FREDERIC MISTRAL

Frederic Mistral, l' autor de «Mireia», en llengua provençal dins terres franceses i guanyador del premi Nobel de literatura, té un nebot, Frederic Mistral de nom, que ha escrit una carta plena de ideal polític contrari a l' unitarisme de l' Estat francès.

Es interessant remarcar la publicació de tal escrit per-a que veja l' Espanya que tant ha copiat de França, com les idees nacionalistes d' acl son també idees franceses de descentralització, d' autonomia i de nacionalisme. I no solament de la Provenza, sinó del Rosseló i de la Bretanya.

Perque hi ha que dir que després del felibre provençal segueixen els polítics provençalistes; com a Valencia que després dels poetes dels Jòchs Florals han vingut e's polítics valencianistes.

En França como en Espanya el regionalisme i el nacionalisme tenen ja unes bases i uns defensors inestroncables.

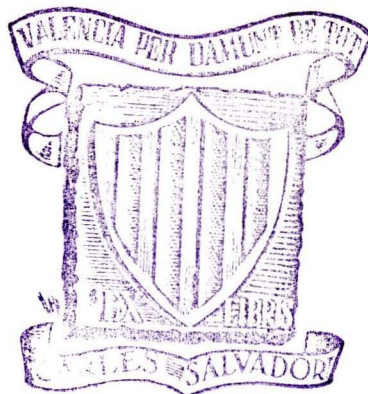
I es que la conservació d' una llengua es la conservació de l' ànima d' un poble.

ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10,259

Dimecres 20-IX-1922 p.1

GLOSARI

SETEMBRE

*Setembre es exornat
de traques i cohets;
les festes vilatanes
son foc, amor, passió.
Amor, vers la Patrona
la Verge setembrina;
passió per vore toros
de plaça i de carrer.*

*Setembre es coronat
de pampes i raïms:
els coves van i tornen
al trull portant xanglòts.
Els hòmens que trepitgen
pareixen folls dançant,
el sòl els enlluerna
i fan cobles d' amor.*

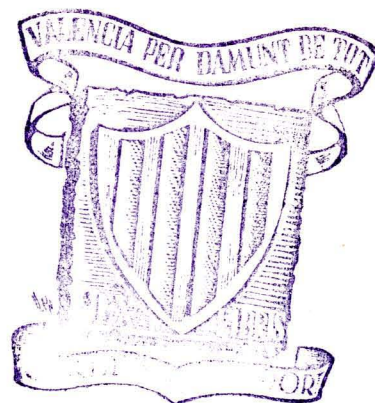
*Setembre, mes de figues
armelles i raïm;
Setembre, magatzem
de frutes per l' hivèrn;
Setembre, iniciador
de tasques escolars;
Setembre, bon Setembre.
i doneu nos il' lusions!*

ISOP L' EBRÓN.

Nº 10, 261

Dijendres 22 - IX - 1922

p.1

GLOSARI

¡Quina presa!

Deu ser ja a l'impremta «El Libro de la Patria» elegit per l' Estat per-a servir de lectura a les escoles oficials espanyòles.

Ens condolem de la presa que s' ha tingut en confeccionar lo perque de tindre temps s' haveren pogut inclur les últimes anècdotes que més caracteritzen i manifesten com està açò.

1

Lo del capitú que a Larraix s' ha smbolicat amb passa d' un milló de pessetes destinades al ejèrcit del Marròc.

2

El viatge de Charlòt, Chispa i Botones a París per fer de torejadors al trocadero.

3

Les últimes escriptures d' art que ha produït don Josèp Fraucés, prou conegut per «Silvio Logo».

4

Etcètera, etcètera, etcètera.

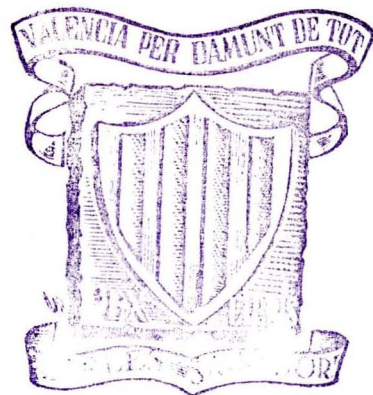
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10262

Dissabte 29 - IX - 1922

p. 4

GLOSARI

De l'ingèni

No estem a Espanya a l'altura envejosa de Nord Amèrica.

A Barcelona primer, i mes tard a Valencia, per robar unes quantitats s'han fet escenes de pel·lícula, pero amb tant pòc de ingèni que ja sap la policia quins son els lladres.

A Nòva Yòrk no havera passat això.

Allí, ara i per sempre, la banda d'hòmens que assalta un tren no es descobèrta. O! l'ingèni!

Així se compren que siguen hòmens d'Estat els polítics de Wáshington. Fan les còses i ningú se'n entera de còm i per qué son fetes.

A Espanyaensem anar en Alhucemes i ho sap Amb el Krim abans de nosaltres, ciutadans. I es que no tenim suficient ingèni per a fer les còses.

Els lladres de Barcelona y Valencia son bona mòstra d'inferioritat, ¿no vos ho pareix, lectors?

ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10,263

Gillums

25 - IX - 1922

p. 1

GLOSARI

PLANY

Se planyen ara els agricultors valencians perque ni la garròfa, ni la ametlla, ni el vi se valen còsa.

I el plany se fá major perque els jornals s' han de pagar molt alts gravant-se, naturalment, la producció.

Tenen raó els agricultors valencians pero han de pensar que es extrany tot quant passa; car éssent Valencia riquíssima en Agricultura, els seus agricultors son pòbres o empentats a la pobresa cada vòlta que, com ara, s' acentúa la baixa dels productes.

En parlar de riquesa no podem sustraure-nos a recordar que Plató el Magne en punt de morir d'ia als seus deixebles que en els bònns mestres i en els bònns llibres está tancat tot el tresòr i riquesa i noblesa d' aqueste món.

Preguntem: ¿si que tenim, agricultors, el bòn mestre i el bòn llibre? Perque si no posseiu i feu posseir l' amor als llibres no vindrá riquesa.

ISOP L' EBRÓN.

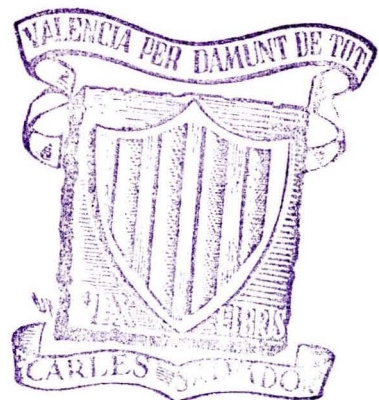
Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10,269

Dimarts

26-IX-1922

p.1

GLOSARI

ESTRANYESA

Es estrany que després de l'Assemblea de «Nòstra Parla» on es demostrà que deu escriure's en tota ocasió la nòstra llengua valenciana, es estrany, dic, que els valencianistes no la escriguen, sobre tot, quant tracten de còses relatives al valencià i al valencianisme.

Ara mateix tots els articles, publicats per la creació del TEATRE LIRIC VALENCIÀ son escrits en castellana llengua.

¿Per qué?

La raó que pugau donar, senyors autors, vos servirà també per a defensar el mal gust d'escriure castellà.

Eixos articles son una inconsecuència i una anomalia; i una desconsideració per al públic valencià.

Això fa tan de mal a la vòstra lloable aspiració com fan a la nòstra suprema idealitat els comentaris a llibres clàssics valencians en idioma cervantí.

Ignorem si fareu escuses per continuar el camí mampres. Lo que sabem ya es que per eixe camí no feu valencianisme.

Avant, senyors del teatro lirico valenciano!

ISOP L' EBRÓN.

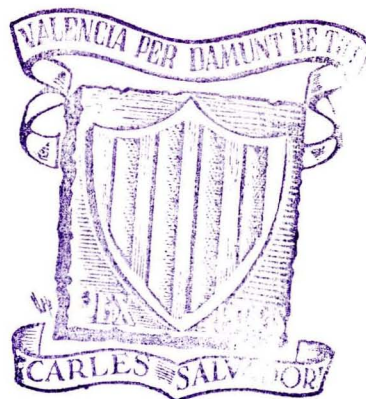

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10,273

Dissabte 29 - IX - 1922

p. 4

GLOSARI

L' art que se exporta

L' altre dia feem menció del viatge en París d' uns toreadors còmics: exportació d' art espanyolista, típica, singular y sobresurtint.

Digam ara del retorn de París dels orfeonistes Clavé; al dir de Xenius, el Chor, es el primer gran instrument d' educació popular de Catalunya: exportació d' art catalanista, típica, singular y sobresurtint.

El comentari el deviem deixar-lo fer al lector pero li aforrem la feina i dlem;

Que 'ls francesos dirán en comparar les dos arts que la catalanista es superiora,

I més seriosa.

Que és més pròpia de l' ànim.

I de la cultura.

Localista i mundial al ensemps.....

.....I que l' art de Charlòt, Chispa i el Botones és, amb totes les seues maneres escèniques, molt apropòsit per-a qualificar a Espanya d' insubstancial.

L' art que se exporta diu qui es el que l' exporta.

ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10.278

Dissabte 8-X-1922

p. 4

GLOSARI

El país on és delictu voler saber

En començar la tasca recordarán tots, estudiants i professors, que l' autonomia universitària espanyòla l' han derogada aquest estiu passat.

La feta es simptomàtica de l' incomprensió i mala fé de l' esperit centralista que regix els qualificables senyors que formen l' actual govern de l' Estat.

Estudiar, millorar els estudis i sobre tot els universitaris, per a qué; ¿Qué 'ntraurem de bò els espanyòls? —se preguntarà l' universitari senyor Montejo.

—Jò ne sé; i els meus fills ne saven; i els teus fills, també. Qué te importa que 'is fills dels altres no sapien llegir i escriure? —diu un polític conservador del Maestral a un pare queixós de la labor d' un mestre d' escola.

Pareixen plens de raó els polítics centralistes quant òbren contra ensenyança.

No fá mes de uns dies, per demanar en Guernica la creació d' una Universidad basca han anat a presó un advocat i un escriptor; i han fet un número creixcut de kilòmetres de carretera, a peu, sense menjar, carregats amb fusils, insultats i colpejats.

¡Per voler saber!

I ara, potser algú protèste novament de la supressió de l' autonomia universitària.

¡Infelisos!

Gracies que deixen fer escola de primeres lletres per 2.000 pesetes a l' any.

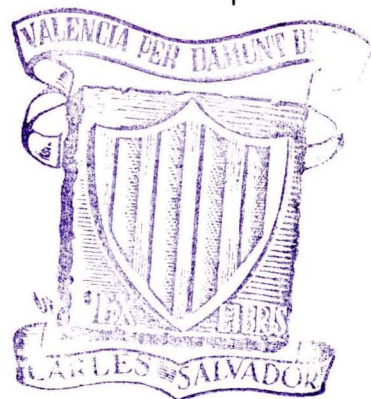
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10,281

Dimecres 11 - X - 1922

p. 1

GLOSARI

La Casa de la Generalitat

Ja es convinguda l'entrega de la Casa de la Generalitat, de les Corts Valencianes, a la Diputació de Valencia.

Pero creem que la Diputació de Castelló deu fer-se càrrec també del dlt casal juntament amb les d' Alacant y Valencia, perquè es la Casa de tots els valencians.

En ella se laboraven les leis que regien la patria i es fea l' administració.

Como es de tots, deu entregar-se a tots. Més: como es de tots, els representants de tots—els diputats valencians de les tres comarques deurién reunir-se en ella per legislar i administrar Valencia.

Dit en altres termes: la Casa de la Generalitat deu ser el Palau de la Mancomunitat Valenciana.

Al president de Castelló interessem per a que reunisca els diputats castellonencs i tracten per a rebre amb els companys de Valencia i Alacant la Casa de la Generalitat, glòria artística i històrica i espritual de les nostres llibertats valencianes.

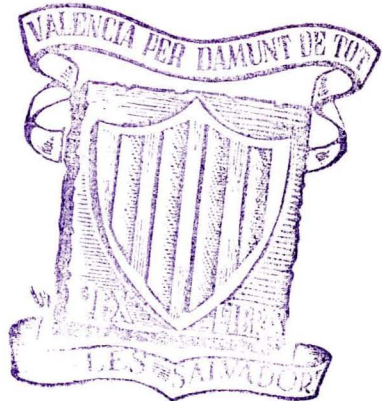
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10.282

Dijous 12 - X - 1922

p. 1

GLOSARI

La nació, ciutat

Saludem Alvar Pascual Leone que per filosofar ciutadanes ix de Ciutat, abandona reduïda població costera i, solitari, cara a la mar, amb son pròpi esperit conversa.

Senyor: ens agrada força que desde la platja de Llevatera ens parlen, cor tenim en concèpte que Ciutat no dea ser una o unes poblacions sinó la nació, ciutat.

Ens desplaue que se parle contra el pòble, el camp; i que se vulga centrar en Ciutat la cultura quant el pòble es la font d' on raja el major factor cultural.

No comprenem per qué un vilatà ha de rebre menys consideracions que un hòme de Ciutat si als dos la mateixa cultura els iguala. Ni el perquè l' hòme de camp no es hòme d' esperit sinó de còrs i de terra.

En Ciutat, si, hi han més dinés; i per lo mateix hi ha més materialisme.

L' hòme de Ciutat, contra el dir de l' Unamuno, no es hòme d' esperit per la Ciutat y per els dinés. Podrà ser ho per la cultura.

I per la cultura, l' hòme del camp, pot ser hòme d' esperit.

Per la cultura, el camp i la Ciutat, fan la nació, ciutat. I per aquèsta, devem treballar tots, els de Ciutat i els del camp.

Saludem Alvar Pascual Leone.

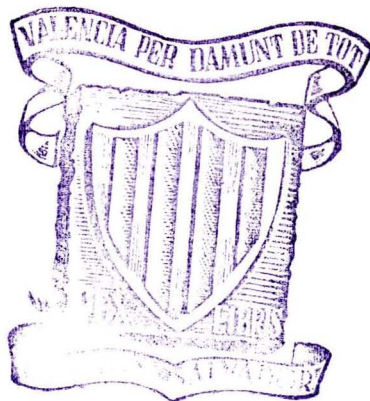
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permis del glosador.

Nº 10283

Divendres 13 - X - 1922

p.1

GLOSARI

SOBRE LA PAU

Saludem Abd-el-Krim defensor de la pau, ara que amb insistència de la pau se parla.

Felicitem-lo car decisió tal ens porta tranquil·litat als fogars espanyols on cada dia de guerra que passa, un agulló de dolor s' enfonsa al cor.

Saludem-lo car finida la nostra aventura al Marròc ens permetrà disposar les milionades bèl·liques en la reconstrucció de Les Hurdes, en l' ensenyament, en combatre les plagues del camp.....

Felicitem-lo car ell és qui mostra seny a moral.

Abd-el-Krim ens acaba una guerra. No tots els enemics d' aquest jove de tesó i valentia podran dir el mateix.

Saludem Abd-el-Krim, president de la República del Riff i partida-fí de la pau.

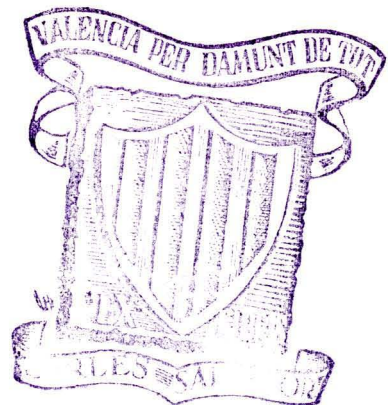
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10, 286

Dimarts 17 - X - 1922

p. 1

GLOSARI

L'advocat que mancava

Ya es a terres d' Iberia l'advocat que mancava.

En Lerroix no era advocat i un dia pensà en ser-ho i per temor a les males llengües se ho deixà estar.

I ara, de pas que pronunciava discursos de propaganda republicana, a Canaries i un altre de Pàtria, Fè y Amor per uns Jocs Florals, va l'home i se examina.

Y els seus enemics polítics alen el crit al cel contra l'advocat que mancava.

Nosaltres creem de bona fé que En Lerroix devia fer-se advocat ara.

¿Per qué?

Per donar una lliçó a tots aquells joves que vòlen fer-se advocats primer, per a fer-se polítics després.

¡Quants polítics deurten haverse examinat a la vellesa!

Pensant així, ni serien mai polítics, ni serien mai advocats.

Tot lo més uns bons peixcadors de canya.

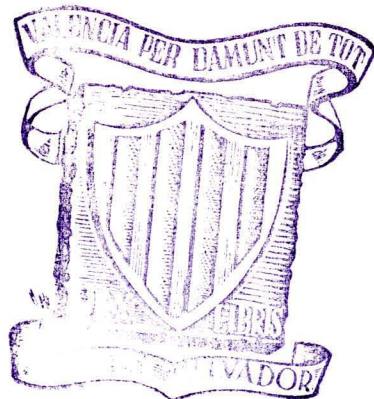
ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10, 293

Dimecres 25-X-1922

p. 1

GLOSARI

Recepta per-a ésser algo

Ara que els títols de la noblesa valen per a res ja que ningú creu en més noblesa que la de l' intel·ligència i la del cor, ara dic, els títols que valen y se estimen son els que manifesten cultura.

L' home que tinga la debilitat per un títol d' home cult el pot obtenir fàcilment no més seguint els consells de la present recepta:

S' obri un llibre (pot tractar de la Pèrsia o de l' història dels peninsulars, es igual), i còpia que te còpia del llibre se fa un resum dividit en series.

Se busca un diari amic i se publica eixe treball d' investigació.

Se retalla i envia convenientment al Director del Centro de Cultura Valenciana i abans de trenta dies se rebrá el títol d' home cult, més estimat avui que un títol de noblesa de sang.

Ah! No us confundi, no l' envieu a la Societat Castellonense de Cultura perquè aqueste centre fa cultura y no títols. No vos enganyeu de casa.

D' una a l' altra hi ha més diferència que del cel a la terra.

ISOP L' EBRÓN.

Prohibida la reproducció sense permís del glosador.

Nº 10.296

Dissabte 28 - X - 1922

p. 1

Geosari

Heraldo de Castellon

18 de Setembre de 1922

al 28 d'Octubre de 1922

Total: 15

